

Виховання особистості в колективі

Теорія виховання

Колектив (від латин. *collectivus* – збірний, нагромаджений) – група людей, які об'єднані спільною метою, узгоджено діють для досягнення мети і мають органи самоврядування

Функції колективу

Організаторська
(полягає в об'єднанні людей)

Виховна
(спрямована на створення умов для всебічного розвитку особистості)

Стимулююча
(сприяє формуванню морально-ціннісних стимулів діяльності особистості, регулює поведінку членів колективу тощо)

Види колективу

Первинний

Вторинний
(загальноучили
щний)

Тимчасовий

Виробничий

Сімейний

Виховний колектив є педагогічно організованою системою відносин

Функції

- **Акумулявання** (колектив накопичує основні риси і вимоги суспільства, передає практичний досвід використання існуючих суспільних відносин)
- **Формування** (організація самостійної діяльності дітей, становлення ділових взаємовідносин: відповідальності, взаємодопомоги, контролю, вимогливості, дружби, товариськості)
- **Коригування і регулювання** (сформована громадська думка в колективі є дійовим інструментом педагогічного впливу, сила якого залежить від рівня розвитку колективу)

Стадії розвитку учнівського колективу

- Формування активу колективу
- Поширення впливу активу на весь колектив
- Вирішальний вплив громадської думки на весь колектив
- Самовиховання як вищий тип виховання в колективі

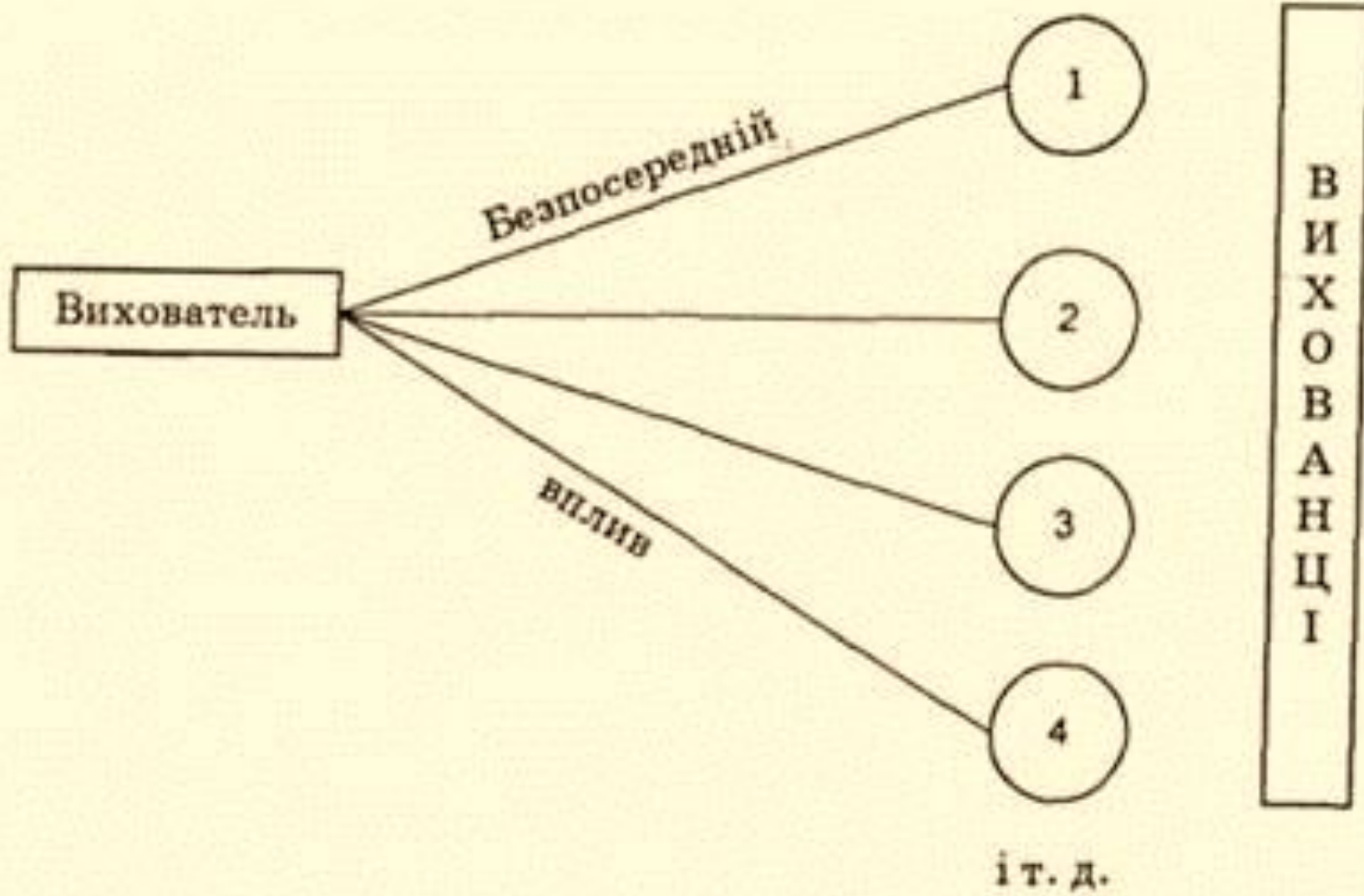
проходить три основні стадії (етапи)

На першій стадії розвитку колектив характеризується такими ознаками:

- він лише починає створюватись;
- члени колективу недостатньо знають один одного;
- вихованці неповною мірою усвідомлюють завдання;
- відсутня ініціатива в конкретній діяльності;
- відсутній актив.

Виходячи з ознак колективу на цій стадії і тактичної лінії діяльності вихователя, можна визначити такі напрями його роботи:

- вивчення членів колективу;
- забезпечення знайомства вихованців між собою;
- висунення конкретних завдань перед вихованцями;
- організація спільної діяльності, спрямованої на виконання означених завдань;
- сприяння формуванню активу.

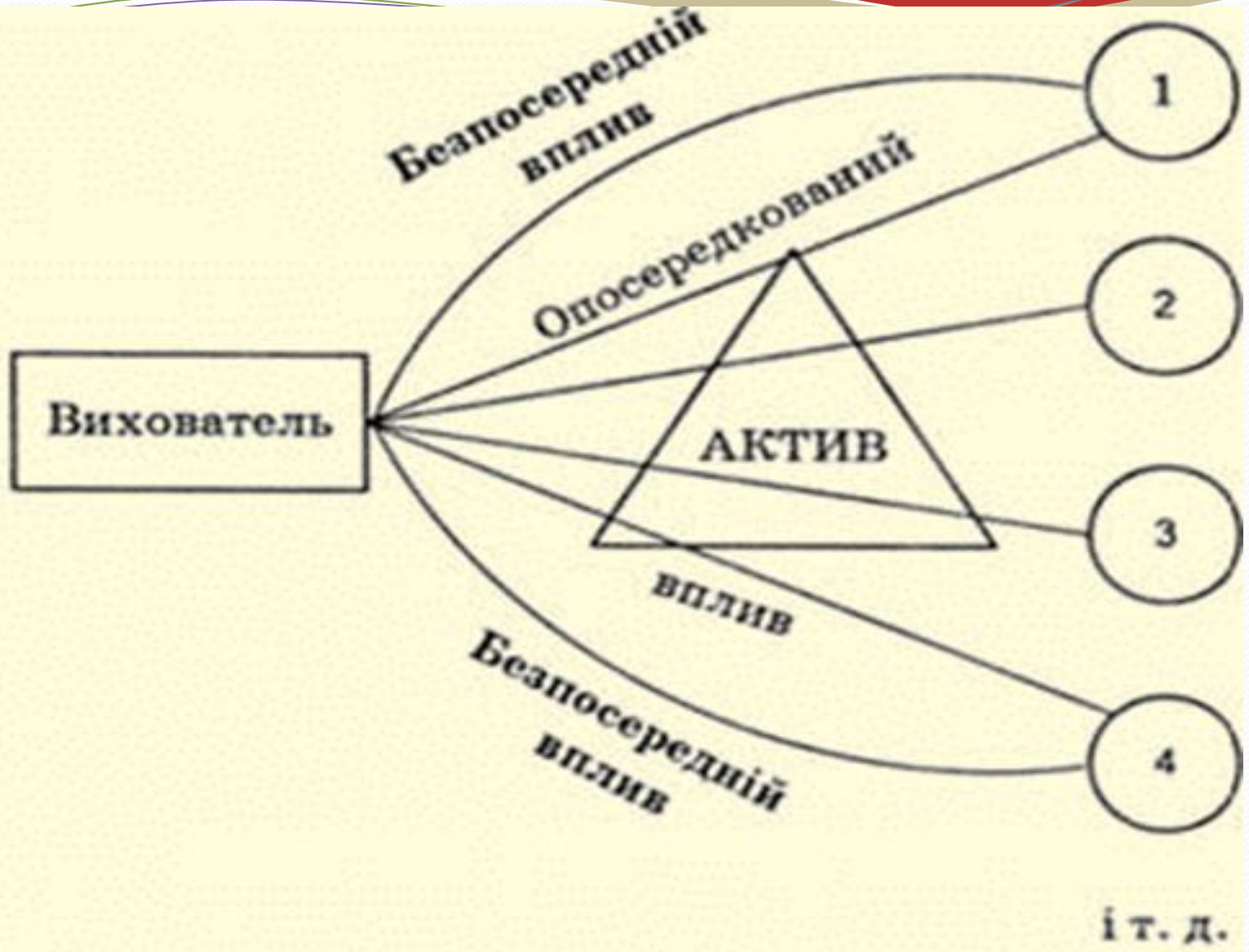

Колективу на другій стадії розвитку властиві такі ознаки:

- сформувався актив;
- більшість вихованців підпорядковується меншості;
- члени колективу усвідомлюють свої завдання;
- актив починає виявляти ініціативу у визначенні завдань та організації колективної діяльності.
- **провідна тактична лінія керівника:** здійснювати керівництво колективом на демократичних засадах з опорою на актив. Тут діє принцип: "Ми вирішили разом з активом".

Відповідно до такого статусу колективу педагог організовує свою діяльність у таких напрямках:

- продовжує вивчати вихованців (їх розвиток постійно перебуває в динаміці);
- навчає членів активу здійснювати керівні функції;
- сприяє формуванню органів самоврядування;
- спільно з активом, органами самоврядування визначає перспективні лінії та завдання діяльності колективу на перший період.

Далі настає період, коли колектив набуває ознак третьої стадії:

- більшість вихованців перейшла на бік активу, усвідомлює вимоги керівника;
- більшість підпорядковує собі меншість;
- колектив усвідомлює свої завдання;
- вихованці в змозі самі формувати нові завдання;
- органи самоврядування спроможності організувати колектив на виконання означених завдань.

Тактична лінія діяльності керівника такого колективу: здійснювати управління через загальні збори з дотриманням демократичних основ.

Основні напрями роботи педагога з колективом на третій стадії:

- продовжує вивчати вихованців;
- включає активістів почергово у виконання керівних функцій;
- спільно з усім колективом визначає перспективні лінії діяльності.

і т. д.

В
И
Х
О
В
А
Н
Ц
І

На успішність розвитку і становлення колективу впливає низка соціально-педагогічних чинників:

- глибокі знання вихователями психолого-педагогічних основ теорії і практики формування та розвитку колективу;
- забезпечення наступності і єдності дій педагогів у роботі з колективом;
- володіння технікою створення перспективних ліній;
- забезпечення педагогічно доцільної роботи з активом і органами самоврядування;
- дотримання належного тону і стилю діяльності колективу;
- наявність традицій у життєдіяльності колективу;
- створення соціально-педагогічних умов для ефективної діяльності членів колективу.

